

BIBLIOTECA CENTRAL
6.4.12

CONTROVERSIARUM

DE MEMBRIS ECCLESIAE

LIBER SECUNDUS

DE MONACHIS

PRÆFATIO

Disseruimus Libro superiore de Episcopis, et Clericis, id est, de prima et nobilissima parte corporis Ecclesiastici. Sequitur, ut de altera parte Ecclesiae, hoc est, de iis hominibus disseramus, qui Evangelica Christi secuti consilia, vitæ genus arctioris, ac sublimioris instituunt, quam aut lex divina, vel humana præscribat, aut etiam multorum mortalium infirmitas patiat. De quo hominum genere disputationem ingrediar, si pauca prius de hujus ipsius disputationis utilitate, vel potius necessitate, dixerò.

Quamquam enim monastica vitæ instituta, non ad omnes Christianos pertinent, defensio tamen tam magnæ, et tam excellentis partis Catholicæ nostræ Ecclesiæ, ad eos omnes communiter pertinet, qui Christianam Republicam salvam cupiunt. Hæretici enim dum hanc partem petunt, ac ut monasticen vituperent, portentosa mendacia quotidie de Monachis fingunt, et quacumque oblata occasione in Monachos invehunt, atque eos in odium vulgi rapiunt, et primarios Antichristi satellites vocant, non eo certe spectant, ut ordines solum hominum religiosorum disjiciant, monasticenque de medio tollant, sed ut Ecclesiam totam hac ratione perturbent, ac lædant, eamque (si fieri possit) a fundamentis evertant. Intelligunt enim, si contra Monachos causam obtinuerint, id est, si populo Christiano persuaserint, non a Christo institutos, sed a malo dæmone excogitados ordines religiosorum fuisse, se continuo id effecturos, ut universa Ecclesia, quæ una voce et consensu tot jam sæculis monasticen approbavit, vano errore delusa, pro Christo Antichristum coluisse, et a rectæ fidei, veræque doctrinæ tramite quam longissime aberrasse videatur.

Neque vero novum est hoc hæreticorum adversus Monachos bellum, neque recens mali dæmonis artificium, per monasticæ vitæ oppugnationem Ecclesiam universam petere. Sicut enim quotquot fuerunt unquam pii scriptores, tum sermouibus, tum scriptis libris, hoc genus vitæ laudibus in cælum tollere conati sunt, sic nulli fere unquam hæretici exstiterunt, qui vel nomen Monachorum patienter au-

dire poterint : « Quando vos (inquit B. Augustinus in Psalm. CXXXII.) recte hæreticis de Circumcellionibus insultare cæperitis, ut erubescendo sanentur : illi vobis insultant de Monachis. Primo, si comparandi sunt, vos videte, quid opus est, ut verbis nostris comparentur ebriosi cum sobriis, præcipites cum consideratis, furentes cum simplicibus, vagantes cum congregatis ? Sed tamen dicere consueverunt, quid sibi vult nomen Monachorum ? Quanto melius dicimus nos, quid sibi vult nomen Circumcellionum ? » Et rursus de Petiliano hæreticorum principe, idem Augustinus lib. adversus Petilianum III, cap. 40 : « Deinceps, inquit, perrexit ore maledico in vituperationem monasteriorum et Monachorum, arguens etiam me, quod hoc genus vite a me fuerit institutum. »

Jam vero Ariani tanto furore bacchabantur in Monachos, ut ipsas etiam desertissimas solitudines, locaque maxime abdita et recondita penetrarent, ut Monachos quærerent, raperent, atque occiderent. Sic enim de Lucio Episcopo Ariano scribit Ruffinus lib. hist. XI. cap. 3 : « Inde, inquit, ad monasteria furoris sui arma convertit, vastat eremum, et bella quiescentibus indicit. Ter mille simul, aut eo amplius, viros per totam solitudinem secreta, et solitaria habitatione dispersos, oppugnare pariter aggreditur. Mittit armatam equitum ac peditum manum. Tribunos, Præpositos, et bellorum Duces, tamquam adversus Barbaros pugnaturus, elegit. Qui cum venissent, novam belli speciem vident, hostes suos gladiis objectare cervices, et nihil aliud dicere, nisi : Amice, ad quid venisti ? » De Valente Imperatore pariter Ariano in Chronico B. Hieronymus annotavit, usque adeo illum odisse Monachos, ut lege lata, Monachos omnes aut arma sumere, militesque fieri aut fustibus cædi, mactarique decreverit.

Sed nimis longum esset, si omnia veterum hæreticorum, ac præsertim Imperatoris Constantini Copronymi, et cæterorum veterum Iconomachorum in sanctos illos Monachos, aut improbe dicta, aut crudeliter facta commemorarem. Quid igitur, ut ad posteriora tempora descendamus, Joannes Wiclef de Religiosorum ordinibus sensit ? Nempe omnes ad unum a Diabolo in Ecclesiam introductos, et Augustinum, Benedictum, Bernardum ad inferos esse damnatos, nisi poenitentiam egerint, quod Monachi, et Patres Monachorum fuerint. Sic enim habent articuli ejus postremi in Concilio apud Constantiam reprobati. Quid Martinus Lutherus ? Nonne tertio quoque verbo in omnibus scriptis suis, quæ sane quamplurima exstant, monasticen læcerat ? At, ut alia prætermittam, quæ suo loco postea afferentur, certe in Epithalamio illo suo, plusquam credi possit, obsceno et sordido, quod in caput septimum epistolæ prioris ad Corinthios scripsit, qui cœlibem vitam in monasteriis ducunt, eos omnes idolo Moloch corpora sua cremare confirmat. Et in eodem libro, statum religionis nihil valere, sed Ethnicum, terrenum, sæcularem, ac veluti lutum esse dicit, cum e contrario statum conjugii spiritualem, cœlestem, divinum, atque æternum esse prædicet. Joannes Calvinus libro Institutionum IV, cap. 13, rem totam breviter ita definit, ut esse velit monasteria lupanaria ; vota monastica retia Satanae ; Monachos omnes sophistas cucullatos, qui ab Ecclesia dissensionem fecerint, et se totos Diabolo consecraverint. Philippus Melancthon in Apologia pro Confessione Augustana, articulo de votis, vota atque opera Monachorum nunc observationes fatuas, nunc hypocriticas simulationes, nunc etiam traditiones Pharisæicas atque Mahumeticas vocat. Magdeburgenses Centuriatores in 10. cap. IV. Cent.

posteaquam multorum veterum Eremitarum vitas et res gestas breviter descriperunt, in hæc verba sermonem claudunt : « Sed quis, inquit, non hæc hominum monstra exeret, ut inimicos humanæ societatis, et contra totam secundam tabulam delinquentes ? » Ut illud interim omittam, quod partem non modicam ingenium illorum voluminum in Monachorum vituperatione consumunt, quos ubique hypocrisis, ubique superstitionis, ubique impietatis accusant.

Sed quid, obsecro, Lutheranos in tam apertum, tamque implacabile bellum contra Monachos impulit ? Quid eis Monachi nocuerunt ? quid raperunt ? quid illis debent ? Nonne, si saperent, ingentes gratias potius regno Monachorum, ut ipsi vocant, agere deberent ? Ex quo nimirum Apostolus ille Germanicus, tertius Elias, totque alii illustres Prophetæ, atque Evangelistæ, tanquam ex quo Trojano prodierunt. Unde enim habent Lutherum, Pomeranum, Bucerum, Pellicanum, Munsterum, Menium, Musculum, Miconium, Ecolampadium, Martyrem, Ochinum ? Nonne ex monasteriis ? Quamquam si verum fateri volumus, non monasteria tot nobis hæreticos pepererunt, sed ipsa potius pestis hæreseos monasteriorum desertores fecit.

Sed quid miramur, si filii tenebrarum lucem religionis æquis oculis intueri non queunt : si desertores militiæ, castra Sanctorum oderunt : si fugitivi ac perfidi, stantes in acie commitiones suos exhorrent ; si denique principis tenebrarum, primique cœlestis militiæ desertoris ac transfugæ, discipuli ejus ac filii, opera imitantur ? « Nam (ut apud Athanasium magnus ait Antonius) omnes quidem Christianos Diabolus odit, sed probos Monachos, Christiane virgines tolerare nullo modo potest. » Hinc illæ voces Abbatis Sereni apud Cassianum Collat. VII, cap. 23. « In ipsis, inquit, cœnobiis, in quibus commorabantur octo, vel decem, ita Dæmonum atrocitas grassabatur, et frequentes, ac sensibiles sentiebantur aggressus, ut non auderent omnes pariter noctibus obdormire, sed vicissim aliis degustantibus somnum, alii vigilas celebrantes, Psalmis et orationibus, seu lectionibus inhærebant, cumque illos ad soporem naturæ necessitas invitaret, expergefatis ad eorum, qui dormituri erant, custodiam, similiter excubiæ tradebantur. »

Habetis, quid hæretici tam veteres, quam recentes, et quid ipse etiam pater eorum Diabolus de Monachis censeat. Nunc de iisdem quid censeant Patres, quid etiam Christus et Deus, merito a me requiri, atque expectari video. Sed quoniam plurima hujus generis testimonia in ipsa Disputatione sæpius nobis erunt necessario afferenda, nunc duobus tantum duorum clarissimorum utriusque Ecclesie luminum testimoniis contentus, rem totam, quam brevissime fieri poterit, expediam. Prodeat igitur in primis totius Græciæ eximium decus S. Joannes Chrysostomus. Is enim et pro vitæ monasticæ defensione tribus integris libris acerrime decertavit, et ubique solitudines, ac Monasteria ita splendide, magnificeque laudat, ut illa Regnis atque Imperiis, et ipsi etiam Paradiso, ac Cælo non dubitet antepone. Denique homil. 8. in Matthæum : « Si quis, inquit, nunc ad Ægypti veniat solitudines, paradiso prorsus omnem illum eremum videbit digniorem, et innumerabiles Angelorum cœtus in corporibus fulgere mortalibus. Est enim cernere tota illa regione diffusum exercitum Christi, et admirabilem illum regium gregem, virtutumque cœlestium conversationem in terris micantem. Atque hæc non in viris solum, verum etiam in feminis splendere conspicias. Non ita variis astrorum choris cœlum refulget, ut Ægyptus

innumeris Monachorum, ac virginum distinguitur, atque illustratur habitaculis. » Quanta est hæc laus? et a quanto viro, quanta verborum majestatis profecta? Sed jam B. Augustinum totius Occidentis clarissimum lumen audiamus.

Is igitur in libro de moribus Ecclesiæ primò, cap. 31. Monachorum vitam, tum Eremitarum, tum Cœnobarum, Manichæis perfectionem jactantibus objiciens: « Nihil, inquit, de iis dicam, qui secretissimi penitus ab omni hominum conspectu, pane solo, qui eis per certa intervalla temporum affertur, et aqua contenti, desertissimas terras incolunt, perfruentes colloquio Dei, cui puris meatibus inhæserunt, et ejus pulchritudinis contemplatione beatissimi, quæ nisi Sanctorum intellectu percipi non potest; Nihil, inquam, de his loquar: videntur enim nonnullis res humanas plusquam oporteret, deseruisse, non intelligentibus, quantum nobis eorum animus in orationibus prosit, et vita ad exemplum, quorum corpora videre non sinimur. Sed hic disputare longum et supervacaneum puto. Nam hoc tam excellens fastigium sanctitatis, cui non sua sponte mirandum, et honorandum videtur, oratione nostra videri qui potest? Sed si hoc excedat nostram tolerantiam, quis non illos miretur, et prædicet, qui contemptis atque desertis mundi hujus illecebris, in communem vitam castissimam sanctissimamque congregati, simul ætatem agunt, viventes in orationibus, in lectionibus, in disputationibus. Nulla superbia tumidi, nulla pervicacia turbulenti, nulla invidentia lividi: sed modesti, verecundi, pacati, concordissimam vitam et intensissimam in Deum, gratissimum ipsi munus offerunt, a quo ista posse meruerunt. Nemo quiquam possidet proprium, nemo cuiquam onerosus est. Patres vero non solum sanctissimi moribus, sed etiam divina doctrina excellentissimi, nulla superbia consulunt his, quos filios vocant, magna sua in jubendo auctoritate, magna eorum in obtemperando voluntate. » Ac demum post alia multa finem faciens, ait: « Hos mores, hanc vitam, hunc ordinem, hoc institutum si laudare velim, neque digne valeo, et vereor, ne judicare videar, per seipsum tantummodo expositum placere non posse, si super narratoris simplicitatem cothurnum etiam laudatoris addendum putavero. » Quam dissimilia sunt hæc verba Catholicorum Patrum iis, quæ ex Lutherò et Calvino paulo ante recitavimus? Nimirum, hic fides, ibi perfidia; hic sapientia, ibi stultitia; hic gravitas, ibi furor; hic Deus, ibi Diabolus loquebatur.

Neque vero Deus per voces et scripta solum Catholicorum Patrum, sed etiam ipse per se sanctitati, atque præstantiæ ordinum Religiosorum testimonium tulit. Quid enim de hoc vitæ genere Deus censeat, testantur in primis divina illa, amplissimæque promissiones, quæ partim in Prophetis, partim in Evangelis exstant, quibus (Matth. XIX. Mar. X. Luc. XVIII. Isaïæ LVI.) centuplum in hoc sæculo, sedes honoraria in judicio, locus et nomen in regno colorum majus, atque nobilissimum quam filiorum et filiarum sit, hujus disciplinæ cultoribus Dominus pollicetur. Testantur deinde hoc idem divina signa, atque prodigia. Certe enim post Apostolica tempora splendore maximorum signorum, judicio orbis terræ, semper clarissimi habitus sunt magnus Antonius, uterque Macarius, Hilarion, Benedictus, Bernardus, Franciscus, Dominicus. At ii omnes sine controversia professione Monachi fuerunt.

Quantæ igitur, et quam projectæ est audaciæ, sanctissima instituta, a Deo ipso, de cælo signis, atque prodigiis clamante, et approbante, confirmata, adhuc tamen

animis obfirmatis contemnerè, improbare, rejicere, conspuere, lacerare? Ut interrim omittam, quod hæc ipsa instituta longe ante Elias et Joannes adumbrarunt, Christus consuluit, Apostoli coluerunt, Sancti fere omnes adamarunt. Exceptis enim sacris Martyribus, rari omnino in numerum Sanctorum relati leguntur, qui ex Monasteriis non prodierint. Ut mihi jam monastica vitæ approbatio inter eas notas ac symbola, quibus Ecclesiam Catholicam ab omnium hæreticorum conventiculis internoscimus, atque distinguimus, principem locum tenere, clarissimeque eminere videatur. Quòd sanctus ille Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopus Petrus probe intellexit, cum auctore Theodoro lib. hist. IV, cap. 20, ex eo potissimum demonstravit, Lucium quemdam non Episcopum, non Catholicum, sed hæreticum, hostem, lupum, et invasorem esse, quod eum nulli Monachi de more Ecclesiæ sacros Hymnos concinentes, ad solum Pontificale deduxerint. Existimabat enim magnus ille Pontifex, ita partem veræ Ecclesiæ esse ordines Monachorum, ut Episcopus Ecclesiæ haberi non posset, qui secum Monachos habere noluisse.

Quæ cum ita sint, intelligi profecto facile potest, ita causam Monachorum cum Ecclesiæ causa esse conjunctam, ut nemo unquam Ecclesiæ hostis fuerit, qui non bellum eodem tempore Monachis omnibus indixerit. Quare a nobis mater nostra Ecclesia Catholica petere mihi videtur, ne nos ab hostibus diligentia, studioque vinci patiamur, sed quantum illi dies ac noctes legendo et scribendo laborant, ut aliquod Ecclesiæ, vel ejus partibus ac membris detrimentum afferant, tantum nos opera, et laboris in omnibus Ecclesiæ partibus sartis tactisque conservandis collocamus; præsertim cum nos apud Deum clarissima justitiæ, fideique corona, illos pœna sola perfidia, atque scelerum apud inferos maneât. Nunc ad rem ipsam propius accedamus.

Omnis hæc de Monachis Disputatio septem præcipuis capitibus, sive quæstionibus continetur. Quibus quæstionibus una eademque opera explicabuntur nomina, origo, natura, partes, proprietates, et actiones vitæ religiosæ; et simul ad ea omnia respondebitur, quæ adversarii nostri in Monachis et eorum ordinibus reprehendunt.

Prima igitur quæstio erit de origine, ratione, et varietate Religionum. Nec enim verentur adversarii, asserere, ordines Religiosorum, rem esse recens in Ecclesia invectam, et idem esse dicere: Ego sum ordinis B. Augustini, ego Benedicti, ego Dominici, ego Francisci, ac dicere: Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo, ego vero Cepha: quod Apostolus in Corinthiis gravissime reprehendit, ut etiam illos propterea seditionis, schismatis, atque hæreseos notare non vereatur.

Secunda quæstio erit de consiliis Evangelicis, quæ sunt quasi bases et fundamenta totius monastici ædificii. Horrent enim hæretici ad vocem consiliorum, et operum supererogationis, tanquam ad ingentem blasphemiam. Id quod necessario faciunt; cum enim arbitrentur ipsi, præcepta divina non posse a quoquam, tametsi justissimo, unquam impleri, non possunt non vehementer mirari, cum nos dicere audiunt, veros Religiosos non solum præcepta, sed etiam consilia adimplere, et plus facere, quam Deus præcepit.

Tertia quæstio erit de votis monasticis. Cum enim adversarii putent, nihil Deo placere, nisi quod ipse fieri jussit, omnia vota, quæ de rebus a Deo non imperatis suscipiuntur, tanquam superstitionis, et inania reprehendunt. Imo aperte votum

continentiæ sacrificium idoli Moloch, votum paupertatis meram stultitiam, votum obedientiæ summam temeritatem esse volunt.

Quarta quæstio erit de votis, quæ filii invititis parentibus, et conjuges invito altero conjuge, aliquando suscipiunt. Nam cum Deus mandaverit, honorari parentes, et non separari quos Deus conjunxit, graviter nos accusant, quod filios invititis parentibus Monachos fieri patiamur, et matrimonia, licet nondum consummata, tamen rata et firma, propter monasticam professionem dissolvamus.

Quinta, de solitudine, et summa vitæ severitate Eremitarum. Eremitas enim adversarii ursos ac misanthropos vocant propter solitudinem: propter eam autem severitatem, qua plurimi eorum numquam cilicium exuebant, solis radicibus vescebantur, humi cubantes somnum brevissimum capiebant: nonnulli etiam integris hebdomadibus jejunabant: alii ferreis catenis se onerabant: quidam in editis columnis perpetuo consistebant: eos omnes execrantur tanquam sui ipsorum homicidas, et illius Apostolici præcepti transgressores: *Habete honorem corpori*; quo præcepto nullum ipsi religiosius ac sanctius colunt.

Sexta, de habitu et tonsura. Miram enim superstitionem in eo positam esse credunt, quod Monachi semper idem vestimenti genus, eadem forma, eodem colore, eadem magnitudine gerant, et eodem semper modo, qui sunt ejusdem ordinis, tondantur.

Septima, de opere Monachorum. Existimant enim adversarii, de natura et ratione veræ monasticæ professionis esse, ut Monachi omnes labore manuum victum quarant, et idcirco eos omnes, qui id non faciunt, tanquam suæ ipsius professionis corruptores, falsosque ac degeneres Monachos arguant, et malum et illicitum esse docent, tam sponte sua ad mendacitatem devenire, quam mendicatione victum colligere.

Scripserunt de hoc argumento S. Joannes Chrysostomus in tribus libris contra vituperatores vitæ monasticæ; Joannes Cassianus in libris de institutis Cœnobiorum; Albertus Magnus in defensorio mendicantium; B. Thomas in opusculo 19, quod est contra impugnantes religionem; B. Bonaventura in Apologia pauperum, et libro de paupertate Christi; Thomas Waldensis lib. III. et IV. de doctrina fidei, et de sacramentalibus, tit. 9. Albertus Pighius controversia 14, Alphonsus Virvesius Philippica 20, Alphonsus a Castro in libris contra hæreses, verbo Mendicitas, verbo Monachus, et verbo Votum; Joannes Bunderius in suo Compendio concertationum, titulo 34, Conradus Kœllin in eversione Epithalamii Lutherani; Joannes a Daventria in refutatione Confessionis Augustanæ; Joannes Eckius in Enchiridio, et in conclusionibus devotis; Franciscus Orantius lib. V. de locis Catholicis; Gaspar Schatzherus lib. I. cap. ult. et lib. II, cap. 1. suarum Controversiarum; Joannes Hoffmeisterus contra art. 27. Confessionis Augustanæ; Jacobus Latomus libro de Monachorum institutis et votis; Joannes Cochleus libro de votis, et in discussione artic. 27. Confessionis Augustanæ; Jodocus Clitovæus lib. III. Antilutheri; Alanus Copus Dialo 2, Matthæus Galenus de origine Monasticæ; Richardus Cœnomanus in antidoto ad censuram Erasmi in regulam S. Augustini; Franciscus Turrianus libris duobus de votis monasticis; Guglielmus Lindanus lib. IV, cap. 98. Panopliæ.

CAPUT I.

De nomine Monasticæ.

Explicatur igitur primo loco naturam, partitionem, atque ortum Religionum, et simul hæreticorum mendacia, et calumnias refutaturus, a nomine, ut par est, exordiar. Nominem apud Græcos quinque inveniuntur. Vocant enim professorem hujus vitæ *θεραπευτής, ἀσκητής, ἰατρός, φιλόσοφος, μοναχός*; Latini retinuerunt ultimum Græcum vocabulum, et addiderunt regularem, et religiosum; *θεραπευτής* significat cultorem. Utitur hoc nomine Dionysius, cap. 6 Ecclesiasticæ hierarchie, ubi dicit ab Apostolis fuisse Monachos vocatos *θεραπευτές*, eo quod ipsi præter cæteros Deum colant. Utitur eodem nomine Philo initio libri de vita contemplativa supplicum, ubi dicit, eos vocari *θεραπευτές*, vel quod Deum diligentissime colant, vel quod animas suas colant, et curent a morbis vitiorum; *θεραπευτής* significat et cultorem et medicum; *ἀσκητής* significat pugilem sive exercitorem, quo nomine passim utitur Basilus, qui etiam sermones suos de rebus monasticis vocat asceticos. Dicuntur autem Monachi pugiles, vel exercitatores, quia totum eorum officium deberet esse virtutum palestra, cum alii homines exerceant se in bello, in mercatura etc. *ἰατρός* supplicem significat, quo nomine utitur Philo, qui librum de vita Monachorum sui temporis, inscripsit de vita contemplativa supplicum. Dicuntur autem supplices a præcipuo munere, quod est orare, et laudare Deum.

Philosophi dicuntur Monachi passim a Chrysostomo in libris contra vituperatores vitæ monasticæ, et a Nilo, qui librum suum de monasticæ, inscripsit de Christiana Philosophia. Dicuntur autem Monachi Philosophi, ut Nilus indicat, quia eum locum tenent apud Christianos, quem Philosophi apud Ethnicos. Philosophi enim dicebantur apud Ethnicos, homines quidam severi contemptores rerum temporalium, et toti sapientiæ studio dediti. Nomen Monachi frequentissimum est apud omnes Patres Græcos et La-

tinis. Quid autem significet, non eodem modo explicatur ab omnibus.

B. Hieronymus in epist. ad Heliodorum, videtur velle nomen Monachi propriissime convenire eremitis, qui soli habitabant: « Interpretare, inquit, vocabulum Monachi, hoc est, tuum; quid facis in turba, qui solus es? » At non ita esse, tum ex eo cognosci potest, quod eremite cœperunt a Paulo primo eremita, ipso Hieronymo auctore in ejus vita. Nomen autem Monachi invenitur apud Dionysium Areopagitam, qui fere 300 annis Paulum primum eremitam antecessit, tum ex eo, quod omnes veteres, et ipse etiam Hieronymus in epist. ad Eustochium de servanda virginitate, nomen Monachi tam eremitis, quam cœnobitis volunt esse commune.

B. Augustinus in Psalm. CXXXIII. exponens illud: *Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum* (1); dicit hoc dulcissimum canticum excitasse homines, et de secularibus Monachos fecisse, nihilque aliud significare Monachum, quam hominem in tali unitate, et communitate cum aliis ejusdem instituti viventem, ut cum illis omnibus unum cor habeat, et unum, ac solum hominem faciat. Secundum quam significationem nomen Monachi solis cœnobitis conveniret. At verissima explicatio hujus nominis est apud Cassianum et Dionysium. Scribit enim Cassianus collat. XVIII. Abbatibus Pyramonis, cap. 5. inde Monachos dictos, quod a conjugii abstinerent, et a parentum se consortio, ac mundi hujus conversatione secernerent, ut nimirum soli Deo per contemplationem inhaerent. Quod idem tradit Dionysius cap. 6 Ecclesiasticæ hierarchie, ubi dicit, Monachos appellari, quod rebus divisibilibus relictis, Monadi, id est, Divinitati soli placere contenderent.

Ex quo sequitur, proprie Monachos non esse, nisi eos religiosos, qui soli vitæ contemplativæ dant operam, quales sunt Cassianenses, Cistercienses, Carthusiani, Camaldulenses, atque alii id genus. Quod intelligentes S. Thomas, S. Bonaventura, et alii Doctores posteriores, non vocant Monachos, Dominicanos et Franciscanos, et similes, qui non soli contemplationi insistant, sed in actione versantur, juvantes Episcopos et Clericos in concionibus, et Sacramentis, sed regulares, vel religiosos appellant. Regulares

(1) Psal. CXXXII, 1.